

2001 – אוריסאה בחלל (1999, תל-אביב; ארצות הברית) מדי פעם קמים אנשים נאורים ודורשים מהחברה לשנות את האדם שבתוכה, ומראים גם את הדרך, מרכס הבטיח לשנות אותו בעזרת המהפיכה. מארה רצה לשנות אותו בטורף. הפורטינים רצו לשנות אותו בדרכי נועם, והנה גם סטנלי קובריק (במאי) וארתור קלארק (סופר) רוצים לשנות אותו, אלא שעכשיו הבעיה כבר ער מדת על חונו של תער, השאלה היא אם האדם ישתנה, או שבשנת 2001 לא יהיה מי שיעשה ויראה סרטים.

הכל התחיל כשהקוף הראשון למד להשי-תמש בעצם, כדי להרוג את איוביו, וזה נגמר כשהמכשיר הראשון הזה התפתח, השתכלל, והפך לארון המשעבד את האדם אליו. באדם של 2001 שולט המהשב, מכונה עם מוח ורגשות, המנהלת אותו על הכוכב צדק, מנסה להביא לידיעתו את הסכנות האור-בות לו, וגם משתגעת כשעומס הרגשות ה-מונח עליה רב מדי.

המכונה האדון, והאדם, המכשיר המשמש בידיה, התחנק יותר מדי אל החלל, ואל העתיד, ואל הטכניקה, והכוחות הרגשיים שלהם אנם מסוגלים לעקוב אחר מאמץ זה.

ויהי וכן השאלה: האם ייווצר אדם חדש, שיתאים לזמן החדש, או שעם השתנות ה-תנאים ייעלם גם הוא, כמו שנעלמו לפניו הניוואורים, וכל חיות הקדם? – יחד עם השאלה הזאת מועלית בסרט שאלה נוספת, המגלה אולי מין רצון לחזור אל התמימות, ואל העבר: „אולי יש איזה כוח עליון, והוא שהדריך את האדם, והורה לו לקחת את ה-עצם ולהשתמש בה, וליצור ממנה מכשירים, ולהמשיך ולהתפתח, עד אובדנו? ואם הכוח הזה ישנו, אולי הוא רואה, ומשיגה, ולא יתן לאדם להיאבד?

השאלות המועלות בסרט, והכנסתן לתוך מסע ארון בחלל, והתיאורים היומיומיים של חיי האדם בעולם משוכלל יתר על המידה, הופכים את הסרט לחווייה אינטלקטואלית ואמנותית כאחד.

הצאן

שלא חטאו

מישחקים אסורים (תכלת, תל-אביב; צרפת) אפשר להראות את המלחמה: תותחים יורים; חיילים נהרגים; הצבאות מתקדמים; הרס וחורבן. ואפשר להראות את המלחמה: שירת פליטים אינסופים, אנשים עייפים, במכוניות, בעגלות, ברגלי; ופצצה נופלת; ואמא ואבא וכלב נהרגים; וילדה קטנה מת-

גילה אלמגור (ואשת ברגמן) ונסה גנבה את ההצגה

שמעון עזן והחתיכות חתיכות, חתיכות בחנונית לבנה

רוממת ולא מבינה מה קרה, ולוקחת את ה-כלב, המת, ומתרחקת משם, למקום אחר.

החיילים המתים מבינים מה זה מות, ומה זאת מלחמה. הילדה לא מבינה, היא גם לא מבינה שהוריה מתים. ומה משמעות הרב, אבל המלחמה הגדולה הזאת, עם אלפי האנ-שים המתים, והילדה הקטנה והתמימה, שלא חטאה, ואינה אשמה בשום דבר, וגם לא מבינה מה ומדוע, כשזה עומד לצד זה – נוצר רושם נורא, והמלחמה נראית גדולה, ונוראה, ואיומה, כפי שהיא צריכה להיראות.

פולט הקטנה, עם כלבה המת, מובאת אל הכפר, ושם היא פוגשת את מישל, ושניהם מתחילים לשחק במישחקים אסורים. הם קוברים בהתחלה את הכלב, ושמים על קברו צלב, ואחר כך מחפשים לו חברים, וכשאין די חיות מתות, הן גם הורגים אותן, כדי לקבור אותן, ותוך כדי כך רואים גם את העולם המנוון של המבוגרים, בכפר שבו הם חיים, וזה לעומת זה מבהיר את המי-דים האמיתיים של כל מושגי המבוגרים, ו-מעשיהם.

בזמנו הרעיש הסרט את העולם. עכשיו, כשהוא חזר לארץ בשנית, מסתבר שהוא עדיין חי, ואקטואלי, אם כי הבמאי שלו, רנה קלמנט, כבר שכח מתי עשה סרטים כל כך יפים, ושני הילדים המקסימים (בריי זייט פוסה וז'ורז' פוולוי) כבר גדולים, ו-מופיעים מדי פעם, ללא הצלחה, בסרטים של מבוגרים.

קאן

שם

וכאן

פסטיבל הסרטים ניצל כנס. מזלו שהוא נגמר. אחרת נגה עמיר היתה גומרת אותו.

כשרואים את נוגה עמיר, היא בכלל לא נראית כמו מחסלת פסטיבלים. היא נראית כמו בחורה תימנית, קצת שמנונית-עם-יפת-עיניים, מלאת מרץ, ומדברת הרבה על סרטים. כי זה המיקצוע שלה. היא מפיצת סרטים. היא יושבת בדירה גדולה ויפה ברומא וקונה מפה, ומוכרת משם, ומרוויחה בין זה לזה לא מעט כסף, ומי שמכיר אותה עוד מהיותה בארץ, יוכל להאמין שזאת זאת היא, נוגה התימנית מירושלים.

כשהיא הגיעה לפסטיבל, עוד שום סכנה לא איימה עליו. הכל התחיל בקוקטייל של הסרט מצור. היא באה לשם מלובשת כיאה

ונסה רדגרייב הגיעה לפסטיבל כשהיא בחודש השביעי, ומלווה על-ידי פרנקו צ'רו, האבא של העובר שלה, וקצרה שם המון אהדה, וגנבה מהילדה אלמגור את ההצגה, ביחוד שגילה רוב הזמן לא היתה בפסטיבל, הרי לא היה אף גבר שיגנוב מ-**יהורם גאון** את ההצגה. העיתונים וה-מטיקים מלאי התפעלות ממנו. קוראים לו חיית מצלמה ורבים מי יצילת להחתיים אותו על יותר חזונים.

מי שראה את רומיאו ויוליה בקולנוע אלנבי לא יודע ואין לו מושג בכלל מה זה רומיאו ויוליה. רומיאו ויוליה האמריקאי, המופיע בפסטיבל, זה משהו אחר לגמרי. הוא מתרחש רק בחורי המיטות, על המי-טות ומתחיל למיטות, ויש שם רומיאו, ויש שם יוליה, ויש שם הרבה כלבים. ורואים את הכלב עושה לילייה דברים מתחת לשול-חן, ויוליה צועקת: „רומיאו! רומיאו!“ תיכ-ננו לסרט הזה הקרנה אחת, אבל הביקוש היה כל כך גדול, שהוסיפו עוד הקרנה, ו-אחר כך הוסיפו עוד הקרנה, ובסופו של דבר זה הוצג שש פעמים. כל פעם באולמות מל-רואים הכל, הכל מקרוב, עם כל הפרטים, וזה השיג את כל מאות ה-סרטים הפסדו-פורנוגרפיים הממלאים את הפסטיבל, משום שמה שבני-אדם רגילים עושים כבר כולם יודעים, כי ראו בסרטים, אבל מה שרומיאו ויוליה עושים, זה מעניין.

מה ששמעון עזן עושה, למשל, לא כל-כך מעניין. אבל רואים את זה הרבה. הוא פירסם מודעת-ענק בעיתון וראייטי, ובה כתוב: „שמעון עזן! שלוש שנים של מיש-חן! מאה עשרים שעות צילום! שלושה סר-טים!“ ועם זה, ועם מכונית-הספורט הלב-נה שלו, הוא הגיע לפסטיבל, מלווה בשלו-שת הסרטים שלו, ביניהם האחרון, ג'וזפי, וכמה עצרות חליתות שלו. ואת הרעש שלא עושים סרטי, הוא עושה בעצמו.

גילה אלמגור לא כל-כך מצטערת על דקל הזהב, שנלקח ממנה וניתן לוונסה רד-גרייב ברוב של קול אחד. ההצלחה שלה בפסטיבל שווה לא פחות מהפרס. מי שתולש את שערות ראשו על הפרס האבוד הוא דווקא **סם שפיגל**, היהודי, שהיה אחד מ-חברי השופטים. אחרי שהוא ראה את הסרט, הוא אמר: „אם גילה אלמגור לא תקבל את הפרס, אל תקראו לי סם שפיגל!“ עכשיו הוא יצטרך להחליף את שמו. ועם שם כזה — זה לא פשוט.

לפני שבוע עזבה העיתונאית היפהפיה **מישל ריי**, זאת שהפיצה המחיק שלת מופיע פעם מאי-שם בוויאטינאם ופעם מאי-שם בפלסטין, את הארץ. היא היתה מוכ-רתה לנסוע, היא אמרה, כיוון שהסרט של בעלה, היווני **קוסטה-גברס**, הנושא את האות הלטינית Z, עומד לקבל את אחד ה-פרסים בפסטיבל קאן, והיא רוצה להשתתף בטקס החלוקה. את הפרס הראשון קיבלה ה-סרט של לינדסי אנדרסון, אס. אך הסרט של בעלה זכה בפרס השחקן הטוב ביותר.

ונסה רדגרייב ב„איזורה“ יהודים גאון נשאר לבד

לקוקטייל, ומלחה על-ידי השחקנית המה-ר לת כל רחבי תל-אביב והמבורג, **אביטל פז**. השתיים הגיעו עד לכניסה, וכשבכני-סה לא נתנו להן להיכנס, נוגה גדהמה: „אתם לא מניסים כוכבת ישראלית? את כל השמנות האלה אתם מניסים, וכוכבת ישר-אלית אתם לא מניסים?“

היא צעקה על **שייקה בן-פורת**. היא התנסלה על **יענקל'ה אגמון**. היא אמרה שהיא תעשה להם בירור בעיתונים. היא הרי-עיתה על כל המומנים והסכורים להם ש-כוכבת ישראלית מפורסמת עומדת בחוץ, כמו כלב, בלי שאף אחד שם לב אליה. „איזה ארץ מתייחסת עוד ככה אל הכוכבות שלה?“ היא שאלה בקול איץ-אונים, ותיך כדי כך הצליחה לעבור את שומר-הסף, ב-עזרת איזה יודי שגנשה. ורק אביטל פז, הכוכבת הישראלית שבאה ישר מגרמניה, מלווה על-ידי יודי גרמני, ופריסומות גר-מניות אהודות, נשארה בחוץ. עד היום.

אומרים שכמעט לא רואים בפסטיבל הזה אנשים. רק ישראלים. הצרפתים עטוקים עכ-שיו. אין להם זמן לפסטיבלים. האנגלים ו-האמריקאים כבר לא מתרגשים מזה, הכוכ-בניות ונערות-הזוהר, במיני ובבליקני, אלה שמפילות את החזיות שלהן בכל מיני מקו-רות, מעדיפות לעשות את זה השנה במקו-רות אחרים, וכך קרה שאחת מגיבורות ה-פסטיבל היתה דווקא **גולדה מאיר**. בל-מיני ובלי ביקני.

היא הופיעה בסרטו של **פרנצואז רייכנבך** על ארתור רובינשטיין. ה-אולם היה מלא יהודים, ישראלים, ואחרים. ארתור רובינשטיין נרמם גם על המסך וגם באולם. הוא סיפר שהוא בא לישראל למל-חמת ששת-הימים. „כי הבנתי“, הוא אמר, „שאם אני צריך למות באיזה מקום, באיזה שהוא זמן, הרי זה שם, ובזמן ההוא.“ ואז הראה הבמאי הצרפתי את גולדה מאיר על המסך, ואז רעד האולם ממחאות-כפיים כ-י-אלה, שאפילו **משלה דייין**, הכוכב המפורסם של יומני גבע והרצליה, יכול לקנא בהן.

אבל גולדה אינה הכוכבת הישראלית ה-יחידה בפסטיבל. ישנה גם **גליה ארקין**, שהגיעה לפסטיבל, ראתה שיש שם **עומר שרית**, שיש שם **פיטר פונדה**, שיש שם **יהורם גאון**, ולא היססה הרבה ובחרה מיד ביהורם גאון, ועכשיו היא מופיעה איתו בכל מקום, ואיפה שמצלמים אותו מצלמים גם אותה, ואיפה שהוא מספר על ישראל ועל הקולנוע גם היא מספרת על ישראל ועל הקולנוע.

ויש לו הרבה מה לספר, משום שאם